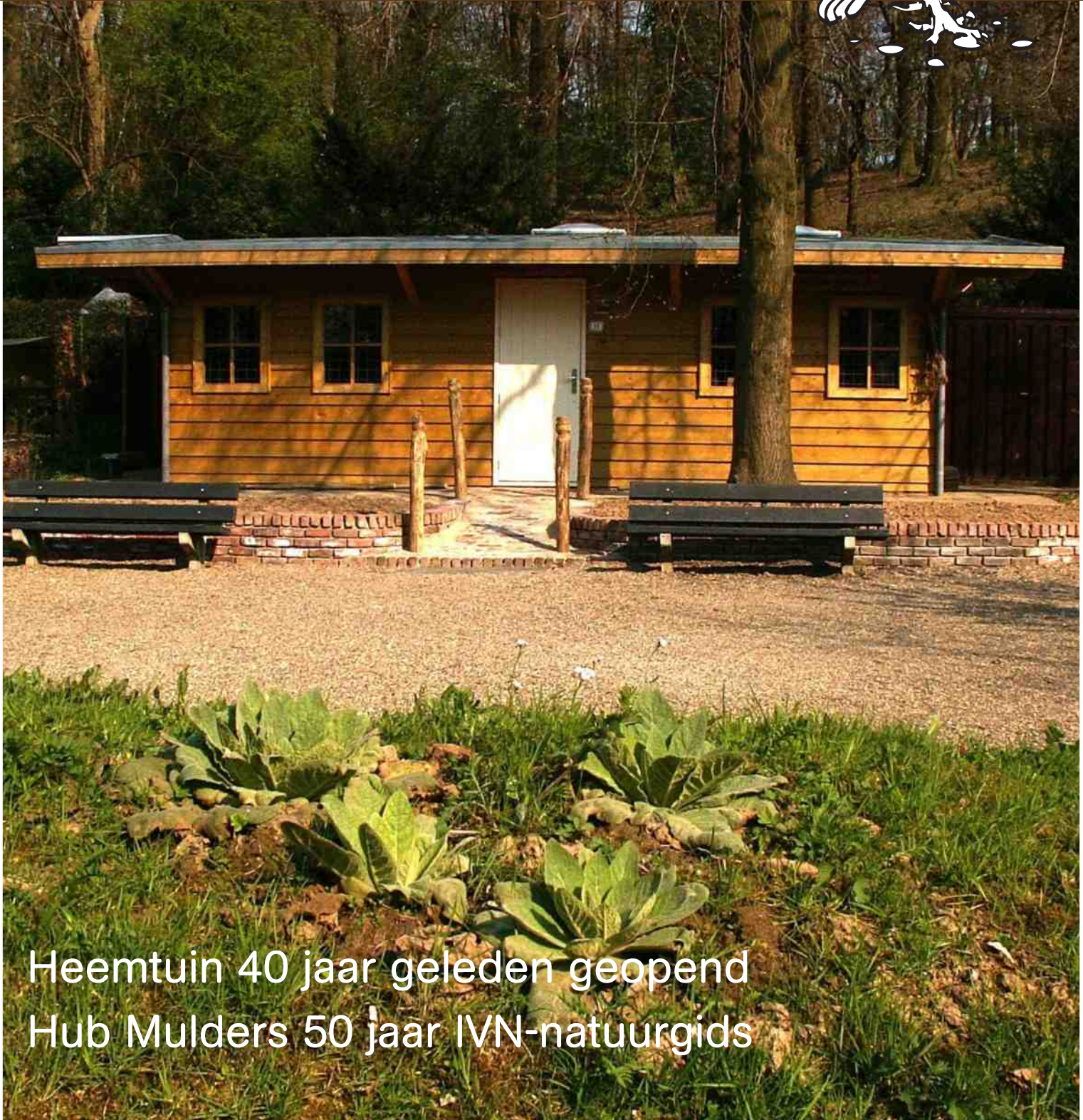

lente 2015

HET STEENUILTJE

SEIZOENBLAD IVN MUNSTERGELEEN

Heemtuin 40 jaar geleden geopend
Hub Mulders 50 jaar IVN-natuurgids

BELEEF DE NATUUR!

Ten geleide

Gevaarlijke toeren zijn het die Hub hier uithaalt. Maar tijdens zijn vijftigjarig IVN-lidmaatschap heeft hij voor hetere vuren gestaan. Hij vertelt daar zelf over in het artikel dat over zijn jubileum gaat.

Het mooie van de foto's hiernaast is dat er twee jubilarissen zijn te zien: Hub die in 1965 begon aan de cursus natuurgids bij I.V.N. en de lindeboom voor het heemtuinhuis die veertig jaar geleden, 17 mei 1975, daar werd geplant door burgemeester A.L.E. Wagemans van de toenmalige gemeente Munstergeleen. Eerder al, in 1972, was er een openingshandeling verricht door député Lebens, vader van de huidige wethouder (voorheen ook al député) Noël Lebens. Op 30 augustus 1972 plaatste hij twee banken en een tafel bij de toegang van wat toen nog een verwaarloosde boomgaard was. In 1975 was er meer dan drie jaar hard gewerkt om daar iets van te maken.

Er staat nog een lindeboom in de Heemtuin, tussen Steingraafpad en vogelkijkwand geplant door F.H.G. M. Wagemans, neef van de eerder genoemde burgemeester. U vindt hem op de achterpagina rechtsonder.

De bovenste foto laat aan de achterkant de herinnering zien aan de brand, op 5 februari 2009, van het oorspronkelijke heemtuinhuis. Ongeveer ter hoogte van waar Hub staat tot ruim 4 m hoger heeft de boom een litteken. Indertijd hebben wij ons afgevraagd of we de boom niet op zijn minst moesten knotten. Zes jaar later heeft de tijd ook deze wond geheeld.

HET STEENUILTJE

Voorwoord

U ziet het goed, dit is Het Steenuiltje. Het formaat is anders en het is voor een groot deel in kleur.

De technische ontwikkelingen zijn nu zodanig dat wij een kwaliteitssprong hebben kunnen maken, zonder daarbij ons uitgangspunt.... sober en doelmatig.....geweld aan te doen.

We gaan gebruik maken van het bedrijf Editoo in Arnhem dat zich met zijn online-programma een plaats heeft weten te veroveren in de wereld van magazines van verenigingen en stichtingen. Editoo is de huisdrukker geworden van IVN Nederland en wij zijn als 42ste afdeling toegetreden met ons seizoensblad dat bovendien met ingang van deze jaargang in A4-formaat verschijnt.

Het treft gelukkig dat deze overgang samenvalt met de veertigste verjaardag van de Heemtuin die geopend werd op 17 mei 1975. Dia's uit het pre-digitale tijdperk werden alsnog gedigitaliseerd om in dit eerste via Editoo uitgebrachte nummer te worden opgenomen.

Ongetwijfeld zullen in dit nummer niet alle mogelijkheden die het programma biedt zijn benut.

Maar Ben Bongers is in Arnhem een dag op vormgevingscursus geweest, dus het moet goed komen....

Wij hopen dat U met nog meer plezier zult gaan genieten van het rijke palet aan artikelen, nu opgesmukt met mooie foto's, dat wij U gaan bieden.

Wij hopen dat U daarnaast ook de werkelijke natuur wilt komen beleven (*beleef de natuur!* is het motto van IVN) in onze Heemtuin die vanaf 21 maart weer elke zondag van 11.00 - 16.00 uur open is.

Pierre Wijnen, voorzitter.

Welkom op de jaarvergadering 17 maart, Jeugdhuis, Geldakkerstraat 2, 19.30 uur, gevolgd door feest jubilarissen. Gaarne tevoren opgeven bij het secretariaat: b.j.j.m.bongers@home.nl.

- 2 Ten geleide
- 3 Voorwoord
- 4 Natuurnieuws, Tuinweetjes (via Toos van der Vring)
- 5 24 nieuwe natuurgidsen
- 6 Hoogstam (Wiel Hupperets, Maastricht - via Hermie Stoelwinder) Rabobank Clubkascampagne
- 7 Hub Mulders 50 jaar IVN-er en natuurgids
- 8 Vergeten Groente: Aardpeer
- 9 Geschiedenis van de Heemtuin (deels uit archief)
- 15 Avondwandelingen en dagwandeling Harry Gijzen
- 16 Agenda (met dank aan Lex Vlieks)
- 18 Terugblik op winterseizoen
- 20 Beleef de lente in de hof van Onthaasting (i.s.m. Gerrit Haak, Lucienne Wolthuis CNME De Rollen)
- 21 Jagerslatijn en nieuwe leden (Pierre Wijnen)22
- 22 Bestuur

Het Steenuiltje is het seizoensblad van IVN Munstergeleen en verschijnt viermaal per jaar, bij het aanbreken van lente, zomer, herfst en winter. Met de redactie van Bladgroen, contactblad van IVN Sittard-Geleen wordt samengewerkt en kopij uitgewisseld.

De gezamenlijke redactie wordt gevormd door Hermie Stoelwinder, Toos van der Vring, Peter Munten, Lex Vlieks en Ben Bongers.

Inleverdatum kopij voor het zomernummer: 21 mei.

Redactie-adres: Ben Bongers, Parallelweg 2A, 6136 AN Sittard. T: 046 4522685; E: j.j.m.bongers@home.nl

Druk: Editoo Arnhem

Natuurnieuws

Ieder jaar staan er weer een aantal dier- en plantensoorten in het zonnetje. Gespecialiseerde werkgroepen kiezen soorten uit waar het niet zo goed mee gaat, waar meer onderzoek naar gedaan moet worden of die de extra aandacht goed kunnen gebruiken. Een overzicht van alle soorten van het jaar 2015 op een rijtje: de das, de spreeuw, de adder, het eekhoortjesbrood, de struikspinn en de muurplant.

Succesvolle burchtenbouwer

Het gaat goed met de das, het grootste landroofdier van Nederland. Dankzij de inzet van beschermende maatregelen als tunnels en ecoducten is de populatie flink toegenomen. Hoeveel dassen er precies zijn weten we niet, want ze laten zich niet makkelijk zien. Een kijkje nemen in het leven van de das? Alle activiteiten van het dier zijn te volgen via dassen.

Spreeuw

2014 was het jaar van de spreeuw omdat het niet goed ging met de broedvogel. De spreeuwenpopulatie is sinds de jaren 80 bijna gehalveerd. Sovon heeft daarom besloten om in 2015 geen nieuwe vogel in de spotlight te zetten, maar verder te gaan met het nestonderzoek naar spreeuwen.

Addertje in de zandgrond

De adder is onze enige inheemse gifslang en komt voor op de hoge zandgronden van Nederland. Op sommige plekken in Nederland, zoals op de Meinweg in Limburg, gaat de slang achteruit. In sommige provincies zoals Utrecht en Noord-Holland is de adder zelfs uitgestorven. Daarom heeft RAVON 2015 uitgeroepen tot Jaar van de Adder.

Lanenliefhebber

De paddestoel van het jaar is het Eekhoortjesbrood. De paddestoelenliefhebbers van de Mycologische Vereniging hopen dat er waarnemingen worden doorgegeven van paddestoelen die groeien in lanen en bermen waar ook het eekhoortjesbrood groeit.

Verstopte struikspinn

De struikspinn *Anyphaena accentuata* is een mooi spinnetje, maar niet zo gemakkelijk te vinden. Hij zit op of onder bladeren van bomen en struiken. Door op boomtakken te kloppen kun je deze redelijk algemene soort vinden. Nu de struikspinn is verkozen tot 'Spin van het jaar' wordt er een uitgebreid onderzoek gestart, gericht op de verspreiding en levenswijze van de soort.

Muurbloempje op de voorgrond

FLORON heeft 2015 uitgeroepen tot het jaar van de muurplanten. Varens, muurleeuwenbek of muurhavikskruid verdwijnen nogal eens als muren gerestaureerd worden. Ze komen dan vaak niet meer terug.

FLORON gaat een zoekkaart maken en roept mensen op muurplanten te inventariseren.

Bronnen: Sovon, Vogelbescherming, Zoogdiervereniging.

Afbeeldingen bij deze teksten kunt U vinden op www.vroege.vogels@vara.nl

Tuinweetjes

– Molshopen in het gazon moeten nu worden geëgaliseerd. De omhoog gebrachte grond kan met de achterkant van de hark over het gras worden uitgespreid. Gebruik de losse grond om kuiltjes en oneffenheden op te vullen. Het gras groeit weer snel door de grond heen.

– In april kunnen alle te wild geworden klimplanten worden gesnoeid zoals alle zomerbloeiende clematissen, bruidssluier of klimop die onder de dakgoot doorgroeit.

– Nachtvorst kan tot in mei nog behoorlijke schade aanrichten. Al het jonge groen kan in 1 nacht zwart worden. Zijn dahlia's en lelies al uitgelopen zet dan 's nachts een omgekeerde bloempot over de scheuten.

– Gebruik geen bestrijdingsmiddelen in de tuin. Vrijwel alle kleine zangvogels brengen hun jongen groot met insecten en rupsen. Als u de insecten doodt, vergiftigt u de vogels.

24 nieuwe Natuurgidsen 'in de maak'

Maandag 2 februari is de Natuurgidsencursus 2015-2016 van de 7 samenwerkende IVN-afdelingen in de Westelijk Mijnstreek van start gegaan met 24 cursisten. Als alles goed gaat mogen zij medio juni 2016 het felbegeerde diploma 'Natuurgids' in ontvangst nemen. Tot die tijd moeten ze niet alleen 20 maandagavonden en 21 zaterdagen 'aan de bak', maar ook het nodige huiswerk maken, stage lopen, een 'eigen plekje' nauwgezet in kaart brengen en een eindpresentatie voorbereiden. Daarbij worden ze overigens wel goed geholpen door negen mentoren, elf docenten en vijf cursusteamleden.

Het zal niet verwonderlijk zijn dat aan de cursus een voorbereiding van ruim een jaar vooraf is gegaan. In het najaar van 2013 hebben Arno Duwel van IVN Land van Swentibold-Born en Leon Heemels van IVN Spau-Beek de eerste stappen genomen. In november van dat jaar hebben zij met onder meer de twee Zuid-Limburgse cursuscoaches Marianne Bonten en Tineke de Jong een brainstormsessie gehouden. Naar aanleiding daarvan zijn de initiatiefnemers aan de slag gegaan om een cursusteam, dat de organisatie op zich moest nemen, samen te stellen. De bedoeling was, dat elke IVN-afdeling in de regio een vertegenwoordiger in dat team zou afvaardigen.

Het duurde daarna tot juli eer er een cursusteam van vijf personen was, met vertegenwoordigers van IVN Spau-Beek (Leon Heemels), IVN Land van Swentibold-Born (Fenneke Linker), IVN Stein (Jan Janssen), IVN Munstergeleen (Hub Mulders) en uit de werkgroep Communicatie IVN District Limburg (Lieke Muyris). Zij hebben toen besloten om te starten met de organisatie van de cursus. Gelukkig ging het soepeler om uit elke afdeling minimaal één cursistentmentor te recruter en om uit andere Limburgse IVN-regio's ervaren docenten te werven. De docentengroep kon bovendien worden aangevuld met medewerkers van ARK Natuurontwikkeling, Waterschap Roer en Overmaas, Natuurmonumenten en de

Paddestoelen Werkgroep Limburg. Het cursusteam wordt geadviseerd door de cursuscoaches van het IVN Cursushuis in Limburg en heeft daarnaast dankbaar gebruik kunnen maken van de ervaringen van cursusteams elders in het land.

De organisatie van zo'n omvangrijke cursus is een enorme klus. Maar voor het cursusteam was het een enorme stimulans dat het aantal belangstellenden gestaag groeide. Uiteindelijk waren er eind november – toen de informatieavond is gehouden – maar liefst 39 aspirant-cursisten! Dat het aantal definitieve cursisten lager is, ligt vooral aan het feit dat sommige belangstellenden zich vooraf niet hadden gerealiseerd welke tijdsinvestering de cursus hen zou kosten. Dankzij de informatieavond hebben de cursisten die nu zijn gestart een weloverwogen keuze kunnen maken.

Fotobijschrift:

De eerste les van de Natuurgidsencursus stond helemaal in het teken van kennismaken met elkaar en met de cursus. Daarom waren alle docenten, mentoren en het complete cursusteam aanwezig. (foto: Anjo Tijdink)

Hoogstam

Leeg
en kaal,
in winters geraamte,

staat de perenboom
en toont zijn wezen
van voet tot twijg,
ingehouden leven.

Later,
vol prilgroene vlammetjes,
in maagdelijke bloesem,
lijk in engelenkledij.
Beneemt je de adem tegen een blauwe lucht.

De derde dracht;
in volgroen
met zware druppelvruchten.

Was de bloesem zongericht,
de peer wil naar de aarde toe.

De vierde dan,
is oudgroen en bruin
met brandend karmijn:
als de ondergaande zon.

Vier,
het getal van de seizoenen,
de richtingen van de wind,
de letters van de peer.

Mét de berk,
de vrouwelijkste aller bomen.

Wiel Hupperets, Maastricht

Foto: Perenboomgaard Steingraafpad

Perenboomgaard Steingraafpad

Rabobank Clubkas Campagne

Van woensdag 8 tot en met dinsdag 21 april vindt weer de Rabobank Clubkas Campagne plaats. Wie lid is van de Rabobank krijgt vijf stemmen die gegeven kunnen worden aan verenigingen die zich bij de Rabobank hebben aangemeld. Voor de Rabobank een manier om haar zogenaamde coöperatieve dividend op een zinvolle manier uit te keren. IVN Munstergeleen doet al vanaf het eerste jaar mee met de RCC en dat gaat in 2015 voor de vierde keer gebeuren.

In 2014 werden 154 stemmen op onze afdeling uitgebracht en dat leverde ons 508,64 euro op. Voorwaar een mooi bedrag waarvoor we onze trouwe fans dankbaar zijn. Als zij in dit jubileumjaar wat extra reclame maken wordt het gemakkelijk meer, want de Rabobank heeft de waarde van een stem nu gefixeerd, terwijl die in voorgaande jaren daalde naargelang het aantal stemmers toenam.

Laat dus werken die mond-op-mond-reclame en steun zo IVN Munstergeleen!

Foto Kruidendag 2014: Hieraan o.a. besteedden wij het geld van de RCC 2014. In 2015 (6 september) zullen wij een Vergeten Groentedag organiseren. Een mooie gelegenheid voor de besteding van het coöperatieve dividend 2015!

Hub Mulders 50 jaar IVN-er en natuurgids

Al een halve eeuw is Hub Mulders stevig geworteld in de grond van de Westelijke Mijnstreek. In een vroeger nummer van Het Steenuiltje heeft hij verteld hoe hij lid werd van de Jeugd natuurwacht, na het afronden van de Middelbare Land- en Tuinbouwschool toetrad tot het bestuur daarvan en zich vervolgens liet inschrijven voor de natuurgidsencursus. Dat moet een van de eerste zijn geweest met als cursuslocaties: Huize Eikholt in Welten en het Natuurhistorisch Museum van Maastricht). Het was 1965 en Piet van Ackooy was cursusleider. En om natuurgids te kunnen worden moest hij eerst lid zijn van het Instituut voor Natuurbescherming, zoals het toen nog heette, ofwel afgekort I.V.N. (tegenwoordig worden de puntjes weggelaten en heet het: IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid).

In de woorden van Hub klinkt door dat het een mooie tijd was: "Samen met Sef Salden uit Geleen trokken we op onze brommertjes door heel Zuid-Limburg; vanaf de blokhut in Waubach tot het plateau van Vaals en het Gerendal te Valkenburg".

Vervolgens is Hub betrokken geweest bij het eerste begin van de afdelingen in wat nu de gemeente Sittard-Geleen is. De afdeling Limbricht ontstond het eerst, in 1966, en werd later IVN Land van Swentibold/Born. Spoedig was Hub als penningmeester betrokken bij de nieuw opgerichte afdeling Sittard-Geleen. Een en ander ging gepaard met veel avontuur: "In deze periode hebben we zelfs geprobeerd om meer water in het Limbrichterbos te krijgen. De waterlopen werden uitgediept en water uit het bronnengebied van het Grasbroek werd omgeleid. Met als gevolg dat de Provincialeweg en de spoorlijn Sittard- Born bijna blank kwamen te staan en de grachten om kasteel Born geen vers water kregen.

In de zomer van 1967 werd er in de kelder van de schouwburg van Sittard een grote Natuur Tentoonstelling gehouden, de LAF '67. Hieraan deden o.a Lacerta, District Limbug, en IVN Land van Swentibold mee. Dit was een onderdeel van mijn afstudeerproject als natuurgids".

Als lid van de vogelwerkgroep bij de afdeling Sittard-Geleen plaatste hij torenvalkenkasten en eendenkorven in de ondergelopen weilanden van Daniken. "Deze weilanden zouden zich later ontwikkelen tot de Driepoel. Al springend van biezepool naar biezepool verplaatste ik mij door het water totdat het een keer mis ging. Ik begon in het drijfzand weg te zakken. In het begin tot over mijn lieslaarzen, later tot aan mijn borst. Gelukkig hadden ze voor het plaatsen van de nestkasten een stevig touw bij de hand, dat mij toegeworpen werd. De laarzen zullen nu nog ergens op de bodem liggen, als ze tenminste niet zijn vergaan".

Toen Hub en echtgenote Milly eenmaal, tegen het eind van 1969, hun intrek hadden genomen in hun woning in Munstergeleen, gingen de ontwikkelingen snel. In de echtelijke slaapkamer werd, heel toepasselijk, de kiem gelegd voor wat voorsnog de werkgroep Munstergeleen bleef heten. Deze werkgroep functioneerde binnen IVN Sittard-Geleen (toen dus nog verdeeld over twee gemeentes) en werd door de

Hub als kunstschilder

gemeente Munstergeleen betrokken bij de ontwikkeling van het buitengebied. Het zal in dat verband zijn geweest dat voor het eerst de gedachte opkwam aan een Heemtuin.

Najaar 1970 werd door de werkgroep een dialoog op touw gezet voor de Vrouwenbeweging van Munstergeleen. Die werd een doorslaand succes. Toestroom van leden, toestroom van subsidiegeld, plannen die er lagen en handen die van aanpakken wisten, dat alles zorgde ervoor dat de werkgroep werd omgezet in een zelfstandige afdeling: op 8 november was de oprichting een feit.

De jonge afdeling had een aandeel in de bestrijding van de plannen voor een randweg rond Sittard & Geleen waarvoor, als die was doorgestaan, veel natuur had moeten wijken, organiseerde excursies en ontwikkelde de Heemtuin.

Rond 1982 vervulde Hub diverse taken binnen de afdeling: bestuurslid, Natuurwachtleider, Natuurgids, opbouwer en beheerder van de Heemtuin, vertegenwoordiger van de Milieu Federatie. Zowat bij elke districtsbijeenkomst was hij aanwezig. Spoedig werd het teveel met twee burn-outs tot gevolg. Hierdoor moest hij zijn taken drastisch beperken tot een paar diensten op zondagen in de tuin en tot enkele excursies. Zijn taak als beheerder van de tuin werd overgenomen door Ber Hovens maar dat was maar van korte duur, omdat hij plotseling kwam te overlijden. Vervolgens werd eerst Harrij Gijsen, later Marc Houben de beheerder.

7 april 2008 werd Hub benoemd tot lid in de Orde van

Inspectie Boerenaard

Voor groente + fruit naar Elly Hermans, Dorpstraat 62, Broeksittard op vrijdag van 09.00-15.00 uur, als u geen tijd hebt om naar de markt te komen.

Oranje Nassau voor zijn verdiensten. Sinds 2011 is hij terug als beheerder van de onder zijn leiding ontwikkelde Heemtuin.

Daarnaast vertegenwoordigt hij het IVN bij het Wijkplatform Munstergeleen en onderhoudt hij contacten met de VVV inzake routeplanning.

In samenwerking met de gemeente Sittard-Geleen en de Bosgroep levert hij nog steeds zijn bijdrage aan het beheer van de Munstergeleense buitengebieden.

Als lid van de Vereniging Sittards Verleden maakt hij deel uit van de werkgroepen Geheime Tuinen en Kruisen en Kapellen. Als het nodig is hanteert hij zelf troffel, voegspijker of plakspaan.

Voor de natuurgidsencursus Westelijke Mijnstreek (in februari 2015 gestart) maakt hij deel uit van het cursus- en mentorenteam.

Zoals vroeger zijn kinderen neemt hij nu zijn kleinkinderen vaak mee naar de Heemtuin, geeft zo zijn liefde voor de natuur aan hen door en draagt zo mede bij aan het voortbestaan van dit voor Munstergeleen zo belangrijk stukje paradijs.

Aardpeer (*Helianthus tuberosus* - Feest der Vergeten Groente op 6 september)

De Engelsen noemen hem "Jerusalem artichoke" en de Fransen "Topinambour".

Aardperen komen oorspronkelijk uit Noord-Amerika en vanuit Canada werden ze via Nederland in Europa geïntroduceerd in het begin van de 17de eeuw. Ze kenden een grote verspreiding, vooral in tuinen van kastelen en kloosters. Door zijn wortels is het een doorlevende groene plant, maar verder hebben aardperen een jaarlijkse groeiwijze en lijken ze op de zonnebloem. Men kweekte de planten – ook nu nog – voor zijn eetbare knollen. De grote rechtop groeiende stengels zijn vaak hoger dan 2,5 meter en zijn stevig, bedekt met haren en nauwelijks vertakt (enkel aan de voet). Ze zijn bezet met bladeren met lange bladstelen, ruw, ovaal en gepunt. De bloemen in kleine gele bloemkorfjes ontluiken op het eind van de zomer maar geven geen zaden in ons klimaat. De knollen zijn geel van kleur en afgerond, vrij regelmatig, van goede kwaliteit, fijn en geparfumeerd, met een redelijke opbrengst. Ze bevatten talrijke vitaminen en mineralen, maar geen zetmeel of suikers. Ze zijn daardoor uitstekend geschikt voor suikerzieken. Aardperen zijn winterhard en worden vermeerderd door de knollen. Toen de aardappel zijn opmars begon, was het gedaan met de aardpeer en kon die alleen in de oorlogsjaren zijn kwaliteiten nog bewijzen door haar grote voedingswaarde.

Blad en knol wordt door zowat alle vee gelust. Voor menselijke voeding wordt de voedzame knol gebruikt. Rauw smaken ze knapperig en zoet, met een lichte notensmaak. Gekookt en gebakken is de smaak enigszins te vergelijken met die van artisjokkenbodem. Oogsten van november tot april.

Gebruik: aardperen eet je gekookt, koud in een vinaigrette of warm als groente; gebakken in boter, met room, in ragout, in saus, in puree of als beignets. In-gemaakt in azijn kun je ze gebruiken zoals augurken.

Op onze vergeten groentedag (6 september) zullen we u een salade laten proeven met geroosterde aardpeer. Bron: handboek ecologisch tuinieren Velt;

Bron: Vergeten Groenten, Caroline Zeevat/Ans Withagen

Toos van der Vring

De geschiedenis van de Heemtuin

Heemtuin 40 jaar geleden geopend

Vanaf het eerste begin wordt de Heemtuin van IVN Munstergeleen een paradijselijke plek genoemd. In 2015 is het 40 jaar geleden dat de Heemtuin werd geopend en dat maakt het heel spannend. Want hoe lang zou het aards paradijs hebben bestaan? Het staat niet met zoveel woorden in de bijbel, maar het heeft er alle schijn van dat Adam en Eva er veertig jaar hebben mogen rondwandelen. Het getal veertig staat immers vaker in de bijbel in verband met het leven, met de wereld en met de heilsgeschiedenis. Een kind verblijft veertig weken in de moederschoot, Mozes trok veertig jaar met zijn volk door de woestijn, tussen Carnaval en Pasen vasten we veertig dagen in navolging van Christus die na zijn verrijzenis nog 40 dagen op aarde verbleef voordat Hij ten hemel voer.

De Heemtuin al veertig jaar een paradijs ... bezoek het, koester het, laat u er niet uit verjagen, onderhoud het dus - desnoods in het zweet uws aanschijns - met andere woorden: help ons de Heemtuin in stand te houden voor onze kinderen en kindskinderen!

De Heemtuin wordt op zondag 22 maart voor het eerst in 2015 tussen 11.00 en 16.00 uur weer open gesteld voor publiek.

Wij heten U van harte welkom!

In oude nummers van *Het Steenuiltje* is de geschiedenis van de eerste decennia vastgelegd tot 1993. De gegevens zijn in dat jaar bij elkaar gezet en het onderstaande is daarvan weer een bewerking.

Het begon al eerder

In 1970 werd binnen de toenmalige IVN-afdeling Sittard-Geleen (die later gesplitst en nog later weer bijeengevoegd zou worden) de werkgroep *Munstergeleen* opgericht. Deze werkgroep zag het levenslicht op de slaapkamer van Hub Mulders, die zich van meet af aan de aanleg van een instructieve tuin had voorgenomen. Maar waar zou zo'n tuin moeten komen?

Door de nabijheid van het recreatiegebied de Hondskerk en de samenwerking met het Streekgewest Westelijke Mijnstreek viel na lang praten en zoeken de keus op een oude boomgaard nabij een nog oudere zand- en grindgroeve. Het fruit van de boomgaard kon in het volgende jaar nog worden geoogst en zelfs te gelde gemaakt, maar daarvoor moesten wel eerst brandnetels en bramen worden geroid.

Van niets wordt iets (1972-1975)

In het voorjaar van 1972 werd begonnen met de aanleg door de werkgroep die spoedig evenveel leden telde als de IVN-afdeling Sittard-Geleen - met als gevolg dat op 8 november 1972 de afdeling Munstergeleen werd opgericht.

Het plan voor de inrichting werd opgesteld door Hub Mulders, die Thijsses' Hof in Bloemendaal als voorbeeld had genomen. In de Heemtuin van Munstergeleen zouden zoveel mogelijk elementen van het Limburgse landschap worden samengebracht. Dat alles kon natuurlijk niet ineens ontstaan zoals dat ooit ging met de Hof van Eden. Een groot gedeelte van het areaal werd voorlopig tot weiland bestemd om door schapen begraasd te worden. Frits Voorter leverde de schapen en bouwde de eerste schaapstal onder de oude beuk die later, 2011, de naam *Andries Houben-beuk* zou krijgen. De schapenweide werd aan de ene kant afgezet met een beukenhaag, aan de andere kant met een haag gemaakt van in de grond gestoken snoeihout dat van elders werd aangevoerd. Verder kwam er een bijenstal, een vijver, een krijtheide- en bosvegetatie en werd er een kruidenkweekhoek aangelegd. In juli 1974 kreeg de Heemtuin zijn Natuurwachtershut, waarin de vrijwilligers van het eerste uur konden schuilen, vergaderen en spullen opslaan, waaronder waardevolle natuurhistorische collecties. Op 17 december 1974 werd Hub Mulders door het bestuur benoemd tot beheerder van de Heemtuin.

Opening

Op 17 mei 1975 werd de Heemtuin officieel geopend door de burgemeester van Munstergeleen, de heer Wagemans, die in zijn toespraak al repte van 'de paradijselijke omgeving waarin de Heemtuin is gelegen' en dat het 'verschrikkelijk jammer zou zijn als natuurgebieden als de Hondskerk verloren zullen gaan'. Voorzitter G. Kleinen gaf een kort overzicht van de totstandkoming van de Heemtuin, vermeldde dat de vrijwilligers 1300 werkuren hadden gestoken in de aanleg en vroeg de overheid indirect om geldelijke steun: 'Het onderhoud van de tuin kost per jaar 205 gulden. We zijn een arme afdeling, dus ik weet niet of we dat kunnen blijven opbrengen.'

De openingshandeling bestond in het planten van een Hollandse linde voor de natuurwachtershut en voor de gasten was er een folder verkrijgbaar met een opsomming van 338 planten die op dat moment in de Heemtuin stonden. De nummers bij die planten correspondeerden met de nummers in de folder.

De Boerengaard

Al twee jaar na de opening, in 1977 dus, werd door bezoekers het idee aangedragen van een boerentuin, zoals die op veel plaatsen in het Limburgse land te vinden was. De werkgroep Heemtuin ging aan de slag en toverde de schapenweide om in 'ne echte moossem, die zijn authenticiteit door de decennia heen zou bewaren.

De vijvers

In datzelfde jaar werd een besluit genomen over de vijver waaruit al geruime tijd het water weglekte. Waarschijnlijk waren waterplanten dwars door de kunstfolie heen gegroeid. Na lang overleg werd besloten twee nieuwe vijvers te maken. De eerste, van beton, moest een echte kijkvijver worden. Dit werd de W. Nijstenpoel, genoemd naar Wielke Nijsten, die niet alleen eigenhandig meegroef, maar ook financieel bijspong. Bij de tweede vijver, gemaakt van zware klei, moest de nadruk komen te liggen op de plantengroei en deze zou zich daarom moeten ontwikkelen tot moerasvijver. Een knuppelbruggetje verbond de vijvers met en scheidde ze van elkaar.

De holle weg

Eveneens in 1977 was er een stagiair van de Middelbare Tuinbouwschool Venlo actief in de Heemtuin. Hij maakte een nieuwe plattegrond en legde op kleine schaal een holle weg aan met de bijbehorende planten, Tongvaren (*Asplenium scolopendrium* L.) en Maagdenpalm. Daarbij werd handig gebruik gemaakt van de berg aarde die was opgeworpen bij het uitgraven van de vijvers.

Verdere ontwikkelingen

In 1978 lezen we de eerste keer over een teruglopende animo om in de tuin te komen werken. Maar het aantal bezoekers wordt steeds groter. De vijvers

blijven zorgenkind. Ze lekken niet, maar er zitten stekelbaarsjes in. Die vreten kikkerdril en salamanderlarven op. Goede raad is duur; helemaal leegmaken van de vijvers kost tijd en verstoort het biologisch evenwicht. Voorlopig blijft de situatie zoals die is en mogen de stekelbaarsjes hun paradijs blijven beleven.

In 1979 wordt in de buurt van de Boerentuin een hoek ingericht met verschillende soorten Zegge (*Carex*). Er is sprake van een jeugdgroep die het onderhoud op zich zal nemen. De heidevegetatie wordt verjongd en van aangevoerd puin wordt een biotoop voor bermflora aangelegd.

Het is 1980 en konijnen teisteren de tuin. Alles wat mooi is vinden ze lekker. Geld voor een omheining is er niet. De natuurwachtershut wordt verbouwd. Achter de oorspronkelijke bouwkeet komt een werkruimte met een gereedschapskast.

In 1981 treden twee nieuwe beheerders aan: Harrij Gijsen en Ber Hovens. Het overlijden in 1982 van laatstgenoemde betekent een grote tegenslag voor de werkgroep.

Na veel overleg komt in 1982 aan de voet van de oostelijke helling een fraai vormgegeven biotoop voor muurflora gereed. Waarschijnlijk is het muurtje daar tegelijk gebouwd met dat vanaf de toegangspoort tot

aan het heemtuinhuis. Muurbloem (*Erysium Cheiri*), Muurleeuwebek (*Cymbalaria muralis*) en Steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*) doen het hier goed. In diezelfde buurt wordt een voedselarm ven aangelegd met bijbehorende vegetatie, o.a. wilde gagele, waarvan in meerdere jaargetijden valt te genieten.

In het Pinksterweekend is er voor het eerst een tentoonstelling geweest van beelden van Piet Berghs, die veel bezoekers trok. Het succes werd het volgend jaar herhaald.

In 1983 trad door de toenemende vraag om rondleidingen voor scholen een schoolwerkgroep in functie, waarvoor kersverse natuurgidsen van de cursus in Sittard beschikbaar kwamen. Sommige dames zijn tot op de dag van vandaag nog actief. Scholen en verenigingen bezoeken de Heemtuin en opgeteld bij de bezoekers op zondag levert dat voor 1986, een jaar waarin twee themadagen worden gehouden, een totaal op van 3145 personen. Een artikel uit Mens en Natuur vermeldt zelfs een jaarlijks aantal van 4000!

De bloemenweide is voorjaar 1987 ingezaaid, nadat de daar voordien aanwezige heideaanplant door twee strenge opeenvolgende winters (1985-'86) ernstig had geleden. Een uitstekende keuze: elk jaar in de loop van mei bieden zeepkruid, knoopkruid, margriet, pinksterbloem, gevlekte orchis en grote ratelaar een feestelijke aanblik.

Mariadistel-Oranjevavikskruid koolzaad

In 1986 wordt voor het eerst een themadag georganiseerd met als onderwerp voor deze keer: *landbouw en natuurbescherming*. Ondanks de actualiteit van het thema valt de belangstelling een beetje tegen maar dat zal bij volgende gelegenheden - in 1987 themadag *vijvers*, 1988 *kruiden* - veranderen.

Het konijnenprobleem wordt in 1988 opgelost. Dankzij financiële steun van de Stichting Grasduinen wordt een omheining geplaatst die tot op de dag van vandaag ongewenste knagers buiten de tuin houdt.

In het volgende jaar, 1989, wordt voor de tweede keer een kruidendag georganiseerd en in verband daarmee of in vervolg daarop een plantenverkoop. Beide worden herhaald in 1990.

1989 is ook het jaar waarin het veldje met stinseplanten in gebruik is genomen. In het vroege voorjaar bloeien hier sindsdien verschillende bolgewassen, behalve het sneeuwkllokje de boerenkrokus, wilde hyacint, bosanemoon (niet alleen de witte maar ook de zeer zeldzame gele).

In 1990 werd de ruimte achter de muurflora opgevuld met grond, zodat een wat meer glooiende helling ontstond. Wellicht zijn toen eerst de wilde narcissen daar geplant die elk voorjaar hier het oog van de bezoeker strelen. In ieder geval zijn toen ook verschillende varensoorten geplant die met het verloop van de seizoenen elk jaar weer de bodem geheel aan het zicht onttrekken.

In de volgende jaren worden drie aquariums toegevoegd. Een daarvan wordt nog steeds elk jaar gebruikt om de groei van kikkervisjes te laten zien. Een ander is gebruikt voor het kweken van vlinders, het derde heeft vleesetende planten geherbergd. Twintig jaar later is er van de drie aquariums nog anderhalf over: het halve mist het glas en in de open bak bloeit in de zomer het zonneroosje.

Zo zijn we ineens bij de huidige tijd aangekomen, een beetje snel, dat wel, maar het voert ook te ver om hier jaar voor jaar te willen verslaan. Men kan zich voorstellen hoe de Heemtuin elk seizoen en elk jaar van aanzien veranderde, biotopen werden aangelegd en weer verdwenen, goede bedoelingen na verloop van tijd te hoog bleken gegrepen of gewoon door het wegvallen van gewaardeerde vrijwilligers geen aandacht meer kregen.

Een troost is dat de natuur dan genadig haar loop herneemt met dank aan de menselijke medewerking.

Anders ligt het als mensen bruut het werk van medemensen teniet doen en behalve dat werk ook nog hun natuurhistorische verzameling en/of het leven van medeschepselen, in dit geval bijen.

In januari 2008 brandde de bijenstal tot de grond toe af. Het moet een kortstondige maar laaiende brand zijn geweest. De volgende dag was er nog as en gruis te vinden.

wereldse naam van Pater Karel (*anDrIes hoUben*) sindsdien het chronogram voor 2011, het jaar waarin de natuursteen met chronogram onder de boom werd geplaatst. En zie: de boom is in leven gebleven!

In 2010 kreeg IVN Munstergeleen voor het eerst sinds lange tijd weer assistentie van jeugd. Scholieren kwamen werken in de Heemtuin of de omgeving mede met dank aan het verschijnsel van de *maatschappelijke stage*. Verschillende onderhoudsprojecten in de omgeving van de Heemtuin werden afgerond.

Op 5 februari 2009 was het de beurt aan het heemtuinhuis. Ook daar was voor de brandweer geen redden meer aan.

De impact die deze rampen hadden op de actieve leden van IVN Munstergeleen valt met geen pen te beschrijven. Niettemin stond binnen het jaar waarin de ramp geschied was er een nieuwe bijenstal en een nieuw heemtuinhuis.

Natuurgeweld trof de oude beuk aan het Steingraafpad. Door een van de julistormen van 2010 brak de onderste kroontak af. Dit was reden om de hulp van de in 2007 heilig verklaarde Pater Karel in te roepen. Samen met de aanduiding *booMfeestDag* vormt de

Andere hulp kwam in 2013 van drie medewerkers van VDL/Nedcar, die in de Heemtuin aan de slag konden in afwachting van de herstart van de autofabriek Born. Zij hebben een seizoen lang in de Heemtuin gewerkt. Met hun hulp is de vogelkijkwand tot stand gekomen en zijn de voorbereidingen getroffen voor het plaatsen van de kweekkas in de winter van 2013/'14. Tevens is dankbaar van hun medewerking gebruik gemaakt om de Heemtuin een grootscheepse snoeibeurt te geven, een project dat een jaar later, uiteraard zonder hun hulp want de autofabriek draait alweer geruime tijd, in de herfst van 2014 kon worden afgerond.

Daardoor ligt de Heemtuin er aan het begin van seizoen 2015 fantastisch bij.

Twee avondwandelingen naar de 40-jarige Heemtuin

Woensdag 22 april, wandeling voorjaarsbloeiers

Deze avondwandeling staat in het teken van voorjaarsbloeiers en die zijn mooi bij elkaar te vinden in de 40-jarige Heemtuin.

Vorjaarsbloeiers zijn planten die in een korte periode moeten groeien, bloeien en zaad vormen, voordat de bomen vol in het blad zijn en het zonlicht niet meer de bodem bereikt. Dat moment komt er in de tweede helft van april alweer aan. Aan de wandel dus!

Woensdag 27 mei, amfibieënwandeling

De wandeling voert ons door het gebied van de Wintraak en de Waneberg. Onderweg komen we langs de Lei Hoen-poel waar we met een beetje geluk padden zullen aantreffen. Het gebied is bevolkt met veel interessante natuurmomenten.

In de Heemtuin zijn in deze tijd van het jaar niet alleen de prachtigst bloeiende planten te vinden, maar er is ook grote kans dat U als bezoeker welkom wordt geheten door op de bladeren van de waterlelies zonnende en kwakende kikkers of dat U salamanders ontdekt in het water van de vijvers of kleurige libellen daarboven.

Verder kijken we naar de planten die we daar en op dat moment aantreffen en waarvan de bloemen bepaalde insecten aantrekken.

Grote kans dat de bloemenweide op dat moment op zijn mooist is. Mis die niet!

Zondag 10 mei dagwandeling omgeving Haelen

In het gebied rond Haelen komen we heel wat kapellen tegen, waarin een groot aantal verschillende heiligen wordt vereerd. Maar we gaan ook door een groot bosgebied, het Leudal, en langs heel wat wegwakruisen die allemaal met een zelfde fatale dag in 1943 te maken hebben.

De heiligen die we tegenkomen zijn o.a. St. Lambertus, St. Servaas, en Sint Aldegundis. Verder voert de tocht langs dorpen als Buggenum, Nunhem en Neer.

De afstand is 14 km.

Iedereen is van harte welkom op deze dagwandeling.

Denk aan goede schoenen en lunchpakket.

Gids is Harrij Gijsen, tel.: 046 4514594.

Regiowandeling 1: Bijzondere bomen in en rond de stad

(Zondag 26 april IVN Sittard-Geleen en Munstergeleen) Deze eerste regio-wandeling gaat langs Bijzondere Bomen met symboliek en speciale betekenis voor ons, mensen. We starten in Sittard bij het Rijksmonument Stadspark. We maken eerst een ommetje van ongeveer 6 km over de Kollenberg via het memoriebos, historische bomen en herdenkingsbomen voor we door het park gaan.

Gerrit Haak vertegenwoordigt in onze regio de Bomenstichting, die onder meer het landelijk register van monumentale bomen onderhoudt. Tijdens deze wandeling legt hij uit, waaraan bomen moeten voldoen om als monumentaal aangemerkt te worden en u zult daarvan voorbeelden zien. Plaatsen waar oude bomen bewaard zijn gebleven, zijn bijvoorbeeld parken bij kastelen en landgoederen, waarvan we tijdens de andere regio-wandelingen mooie voorbeelden zullen zien. Ook op een kerkhof of begraafplaats worden bomen (meestal) met rust gelaten, zoals we tijdens deze wandeling zullen zien. Maar bomen zijn om meer redenen bijzonder.

10.00 uur: P-terrein bij Ophovenerhof, Molenweg 57 te Sittard.

Begeleiding en info: Gerrit Haak, 046-8503969.

Agenda voorjaar 2015 regio W. Mijnstreek

Zaterdag 14 maart IVN Sittard-Gln en IVN Mgl

Hoogstam fruitbomen snoeien
Lahrhof Sittard van 9.00 tot 12.30 uur

Zondag 15 maart IVN Schinnen

Wandeling in en rond Vlodrop
Vertrek: 10.00 bij Station Vlodrop.

Dinsdag 17 maart IVN Munstergeleen

Jaarvergadering en huldiging jubilarissen, o.a. Hub Mulders, die 50 jaar IVN-lid is.

Woensdag 18 maart IVN Stein

Natuur-cultuurwandeling.

Zaterdag 21 maart IVN Munstergeleen

NL Doet: inrichten natuurbelevingsplek & onderhoudswerk Absbroekbos / Moljéweg m.m.v. vrijwilligers Rabobank 09.00 – 13.00 uur.
Info: Ben Bongers 06 48229041.

Zondag 22 maart IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Ochtendwandeling: Werken van Steen.
We gaan naar de Brunsummerheide waar we tijdens onze wandeling verrast zullen worden door 11 kunstwerken van bijzondere steenformaties gerealiseerd door beeldend kunstenaar Adri Verhoeven. Deze kunstwerken nemen je mee naar de verborgen natuur van de stenen. Lengte van de wandeling: 5 km
09.30 uur: Geleen, P-terrein Glanerbrook
10.00 uur: P-terrein Schrieversheide, Schaapskooiweg 99 Heerlen.
Begeleiding en info: Toos van der Vring, 06-17178209 en Annemie de Kok, 046-4520959.

Zondag 22 maart Eerste openstellingszondag Heemtuin (tot 27 september)

Donderdag 26 maart IVN Sittard-Geleen

Jaarvergadering en lezing in het kader van "Bijzondere Bomen".
Ook bijzondere bomen zijn 'gewoon' begonnen, als eikeltje, als beukenootje, enzovoort.
We volgen de ontwikkeling van onze bekendste bomen, van zaad en kiemplant tot volwassen boom en van knop tot zaad. Waar groeien ze en hoe komen ze daar?
Waar werden ze voor gebruikt? Het hout, de zaden, de schors enz. Aan dat gebruik zijn veel verhalen verbonden! Er woonden heiligen in die bomen, er onder werden dorpsfeesten gevierd, recht gesproken en ga zo maar door. Bomen die we allemaal kennen en waar we nog eens goed naar willen kijken.
Trefcentrum, Molenstraat 42 Geleen
19.30-20.00 uur: Jaarvergadering
20.15 uur: Lezing, Ria van Mourik: "Onze bomen en hun verhaal".

Zondag 29 maart IVN Land van Swentibold

Voorjaarsflora van de hellingbossen rond Geulle.
Vertrek: 13.30 uur De Gaard.

Dinsdag 31 maart IVN Stein Natuurvriendelijk tuinen les 1

Woensdag 1 april IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Vier de Lente.
14.00 uur: Theehuis in de Hof van Onthaasting.
Info: Gerrit Haak, 046-8503969..

Donderdag 2 april 19.30 uur IVN Land van Swentibold

Algemene Leden Vergadering IVN, na de pauze een lezing over monumentale bomen door Gerrit Haak.
Locatie: Harmoniezaal Concordia in Obbicht.

Woensdag 8 april IVN Stein Scharrelkids

Zaterdag 11 april IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Hoogstam fruitbomen snoeien
Lahrhof Sittard van 9.00 tot 12.30 uur.

Zondag 12 april IVN Land van Swentibold

Voorjaarswandeling langs de Vloedgraaf.
Vertrek: 9.30 uur Waterpompstation Rijksweg Zuid Susteren.

Woensdag 15 april IVN Stein Natuur-cultuurwandeling

Zaterdag 18 april IVN Stein Natuurvriendelijk tuinen praktijk

Woensdag 22 april IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Avondwandeling: Voorjaarsbloeiërs.
19.00 uur: P-terrein Wintraak te Munstergeleen.
Begeleiding en info: Harrie Gijsen, 046-4514594.

Zondag 26 april IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Regiowandeling 1: Bijzondere bomen in en rond de stad.
Deze eerste regio-wandeling gaat langs Bijzondere Bomen met symboliek en speciale betekenis voor ons, mensen. We starten in Sittard bij het Rijksmonument Stadspark. We maken eerst een ommetje van ongeveer 6 km over de Kollenberg via het memoriebos, historische bomen en herdenkingsbomen voor we door het park gaan.
Gerrit Haak vertegenwoordigt in onze regio de Bomenstichting, die onder meer het landelijk register van monumentale bomen onderhoudt. Tijdens deze wandeling legt hij uit, waaraan bomen moeten voldoen om als monumentaal aangemerkt te worden en u zult daarvan voorbeelden zien. Plaatsen waar oude bomen bewaard zijn gebleven, zijn bijvoorbeeld parken bij kastelen en landgoederen, waarvan we tijdens de andere regio-wandelingen mooie voorbeelden zullen zien. Ook op een kerkhof of begraafplaats worden bomen (meestal) met rust gelaten, zoals we tijdens deze wandeling zullen zien. Maar bomen zijn om meer redenen bijzonder.
10.00 uur: P-terrein bij Ophovenerhof, Molenweg 57 te Sittard.
Begeleiding en info: Gerrit Haak, 046-8503969.

Zondag 26 april IVN Schinnen

Wandeling Geulle

10.00 marktplein Geulle.

Dinsdag 28 april IVN Stein Natuurvriendelijk tuinieren les 2.

Donderdag 30 april IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl
Lezing Lex Vlieks: "Dag- en nachtvlinders".

Mooie plaatjes, maar ook bijzonderheden over gedag en leven van vlinders en motten. Daarbij zijn rupsen soms meer verbazingwekkend dan de vlinders zelf.

20.00 uur Trefcentrum, Molenstraat 42 Geleen.

Info: Lex Vlieks, 046-4511554.

Zondag 3 mei IVN Land van Swentibold

Wandeling door het buitengebied rondom Thorn.

Vertrek: 9.30 uur De Gaard

Zondag 3 mei IVN Stein Inloopzondag en opening tuinseizoen.

Woensdag 6 mei IVN Stein Avondwandeling

Zaterdag 8 mei IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Hoogstam fruitbomen snoeien

Lahrhof Sittard van 9.00 tot 12.30 uur.

Zaterdag 9 mei IVN Stein Natuurvriendelijk tuinieren praktijk

Zondag 10 mei IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Dagwandeling Haelen en omgeving.

09.15 uur: Geleen, P-terrein Glanerbrook

10.00uur: P-terrein kerk Haelen

Begeleiding en info.: H. Gijsen, 046-4514594.

Dinsdag 12 mei IVN Schinnen

Avondwandeling in de omgeving van Nagelbeek/Hegge.

Vertrek 19.00 uur vanaf het IVN-lokaal te Schinnen.

Woensdag 13 mei IVN Land van Swentibold

Voor de jeugd samen met opa, oma, papa of mama knutselend de lente in. Locatie : de Gaard

14.00 uur.

Woensdag 13 mei IVN Stein Scharrelkids

Donderdag 14 mei IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Hemelvaartsfietstocht

Rondje Geleen (ca. 35 km)

Vertrek tussen 10.00 en 14.00 uur vanaf Freeride t.o.

Foroxity, Rijksweg Zuid, Sittard

Info: P. Munten 06-14738076.

Zaterdag 16 mei IVN Land van Swentibold

Natuurontbijt bij Huize Sjanet, Elzenweg 1 Susteren met aansluitend een voorjaarswandeling door 't Hout.

Aanvang: 8.30 uur

Info en Aanmelden: Jan Biemans; 046-4810475.

Zondag 17 mei IVN Spau-Beek

Dagwandeling Lemiers, Vaals en Holset

09.00 uur Gemeentehuis Beek.

Zondag 17 mei IVN Schinnen

Wandeling rondom St. Geertruid.

10.00 uur vanaf de parkeerplaats aan de Julianaweg in St. Geertruid.

Woensdag 20 mei IVN Stein Natuur-cultuurwandeling

Dinsdag 26 mei IVN Stein Natuurvriendelijk tuinieren les 3

Dinsdag 26 mei IVN Schinnen

Avondwandeling in de omgeving Terborgh/Puth.

Vertrek 19.00 uur vanaf het IVN-lokaal te Schinnen.

Woensdag 27 mei IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Avondwandeling: Amfibieën en bloeiende planten.

19.00 uur.: P-terrein Wintraak te Munstergeleen.

Begeleiding en info: Harrie Gijsen, 046-4514594.

Woensdag 3 juni IVN Stein Avondwandeling

Zaterdag 6 juni IVN Stein Natuurvriendelijk tuinieren praktijk.

Zondag 7 juni IVN Stein Inloopzondag

Dinsdag 9 juni IVN Schinnen

Avondwandeling in de omgeving Muldersplas/Krekelberg.

Vertrek 19.00 uur vanaf het IVN-lokaal te Schinnen.

Woensdag 10 juni IVN Stein Scharrelkids

Vrijdag 12 juni IVN Land van Swentibold

Avondwandeling in de Doort, Echt o.l.v. Boswachter Robbert Ouwenkerk van Staatsbosbeheer.

Vertrek: 18.30 uur De Gaard.

Zaterdag 13 juni IVN Sittard-Geleen en IVN Mgl

Hoogstam fruitbomen snoeien

Lahrhof Sittard van 9.00 tot 12.30 uur.

Woensdag 17 juni IVN Stein

Natuur-cultuurwandeling.

Vrijdag 19 juni IVN Spau-Beek

Vuurvliegjes ontdekken

Vertrek: 20.45 uur Markt Spaubeek (De Bongerd).

Dinsdag 23 Juni IVN Schinnen

Avondwandeling omgeving Wolfhagen/Oirsbeek.

Vertrek 19.00 uur vanaf het IVN-lokaal te Schinnen.

Dinsdag 23 juni IVN Stein

Natuurvriendelijk tuinieren les 4.

Zondag 28 juni IVN Schinnen en IVN Spau-Beek

Regiowandeling 2: Bijzondere bomen in Kasteelpark Amstenrade.

Tijdens deze wandeling/excursie in het kasteelpark Amstenrade komt u heel wat te weten over bomen en uiteraard ook over het kasteel zelf. Rond 1806 startte de aanleg van het park. Veel bomen stammen nog uit deze eerst periode. Het park werd aangelegd

Lex over de bloei van de hazelaar

in de Engelse landschapsstijl. Het park is echter nooit geheel voltooid. De zichtassen en de mooie boomgroeperingen zijn er wel. Het kasteelpark is dan misschien niet zo groot, maar de variëteit in aanbod van bomen is er niet minder om.

09.30 uur: Geleen, P-terrein Glanerbrook

10.00 uur: Kerk in Amstenrade.

Begeleiding en info: IVN Schinnen en IVN Spau-Beek, 046-4423057.

Voor verdere informatie kunt U terecht op de websites van de betreffende IVN Afdelingen.

Terugblik op het winterseizoen 1

Op zoek naar de lente op zondag 22 februari

Met 14 deelnemers deed Lex op de grens van winter en voorjaar de wandeling over die in de zomer van 2014 gedeeltelijk ook als regiowandeling was geleid door IVN Schinnen & IVN Spau-Beek. Het was natuurlijk wel een contrast. Vorig jaar stond alles in volle bloei en liep je over het zachte gras van nieuw ingerichte paden, nu waren die paden modderig en hadden sommige wandelaars op verschillende plaatsen moeite om overeind te blijven. Maar het

ontbreken van die bloemen werd natuurlijk vergoed door het ruimere blikveld en de belofte van lente die overal viel te bespeuren, in de opkomende aronskelken, het speenkruid waarvan de bloemetjes niet lang meer op zich laten wachten en de bloei van een hazelaarstruik waaromheen de deelnemers zich groepeerden tot geluk van de fotograaf.

We startten bij de vijver achter de brandweerkazerne en het home van IVN Schinnen en liepen langs de Geleenbeek zonder het ijsvogeltje te zien maar wel de gebruikelijke eenden, wilde zowel als tamme.

In het winterse landschap tekende een hellingbosje zich heel goed af tussen de weiden en konden wij zelf zien dat het daar te steil was voor vee om te lopen of voor een boer om daar (vroeger) te ploegen. We liepen langs een boerenhoeve die was veranderd in een boerderijcamping (zo te zien bereidde de campingboer zich alweer voor op een volgend seizoen) en aan de ene kant een laagstam perenboomgaard, aan de andere een jonge wijngaard, een betrekkelijk nieuw verschijnsel sinds Napoleon maar vóór hem een bekend beeld. Zo wordt wat oud was vanzelf weer een keer nieuw. Maar de blik van daaraf op het lager gelegen Schinnen blijft onvergetelijk!

Terugblik op het winterseizoen

Winterwandeling door de Schwienswei 11 januari

Achttien deelnemers waren komen opdagen voor deze wandeling die door Toos van der Vring en Anemie de Kok was bedacht. Zij brachten ons aan de Duitse kant het gebied binnen. Toos vertelde op verschillende plaatsen over de bijzonderheden van het gebied. Het was een koude dag, maar gelukkig was het gedurende de hele wandeling droog.

De wandeling was afwisselend. Over mooie paden, maar ook via smalle modderige kleine paadjes en brede ondergelopen veldwegen wandelden we door de Schwienswei langs verschillende facetten van het gebied. Zo waren de open graslanden, de vijvers, de jonge aanplanten en de oude bomen in de route opgenomen. Ook de historie kwam aan bod. De Hateboer, Kasteel Millen als deel van de geschiedenis. Verschillende onderdelen van de plannen voor de aanleg van natuur die wel of niet uitgevoerd waren als deel van de hedendaagse actualiteit.

Een beetje verkleumd, maar tevreden kwam de groep weer terug bij de 'De Verborgte Uul', waar Toos bedankt werd voor haar uitleg. Daarna werd door een groot deel van de groep nagepraat bij een gezellig glaasje of een kopje koffie.

Gids Toos van der Vring bij de Roode Beek; op de achtergrond een monumentale zomereik

Scharrelslagerij P. Keulers

BIJ KONINKLIJKE BESCHIKING
HOFLEVERANCIER

Scharrelvlees eerlijk en heerlijk

al meer dan 100 jaar!

Houbeneindstraat 1 | 6151 CP Munstergeleen | 046 451 30 54

Beleef de lente in de Hof van Onthaasting

Vier de lente in de Hof van Onthaasting

In de Hof van Onthaasting woont en werkt oud en jong naast elkaar.

Wat zou er mooier zijn dan ze ook met elkaar te laten werken en samen de lente te laten vieren?

Op woensdagmiddag 1 april vanaf 14.00 – 15.30 uur trekken de IVN-afdelingen Sittard-Geleen en Munstergeleen gezamenlijk op om hier vorm aan te geven. Zorgcentrum Orbis Hoogstaete, basisschool Loedoes en CNME De Rollen zijn onze partners.

In het Theehuis zal de ontvangst zijn, waar allerlei doe-materiaal over de lente klaar ligt om te worden onderzocht. Niet alleen door de kinderen, maar ook

volwassen en ouderen kunnen hun hart ophalen aan dit instructieve materiaal van het CNME. Kom bomen, planten, seizoenen in elkaar puzzelen, zie wat er verder allemaal is en leer spelenderwijs allerlei woorden waarvan je het bestaan nooit had vermoed (zelfs niet als je al 60+ bent).

Daarna gaan we met zijn allen aan de slag om de heuvel tussen het zorgcentrum en de basisschool, die alweer een paar jaar geleden is beplant met bomen en bessenstruiken, in te zaaien met een bloemrijk zaadmengsel dat door de gemeente beschikbaar wordt gesteld.

De opkomende bloemen zullen de gelegenheid krijgen om te bloeien en pas in de nazomer of herfst zal er worden gemaaid. Het maaisel zal worden afgevoerd als het zaad eerst de kans heeft gehad zich te verspreiden, zodat de heuvel er met het jaar fraaier uit komt te zien.

Je komt toch ook!!!

hond, kat, knaagdier, vogel, vis
Steenweg 47 Sittard; 046 4007750

Diepvriesvoer:

Naturis, Carnivest, Ropadog, Farmfood

Levering gratis aan huis.

Loopt u het ommetje Glana Nova en hebt u trek in een lunch of een broodje – ook voor onderweg?

home-made

ga naar

like home

huisgemaakt

als thuis

Geleenstraat 2 Munstergeleen op de plaats waar rond 18:50 al een lunchgelegenheid was

Jagerslatijn of niet

Onlangs ontmoette ik een mij tot dan toe onbekende buurtgenoot. Ik kwam met hem aan de praat en het toeval wilde, dat hij over de jacht begon.

Ik ben een fervent jager, zei hij en dat heb ik van huis uit meegekregen. In mijn jeugd ben ik meerdere keren met mijn vader op jacht geweest.

Toen ik hem erop wees dat velen binnen het IVN enorm de schurft hebben aan jagers hield hij een vlammend betoog, dat deze IVN-ers er weinig van begrepen. Wij jagers, zei hij, wij zijn wildbeheerders. Wij weten als geen ander wat het wildbestand in een bepaald gebied is en wij reguleren dat.

Kijk daar, zie je dat stuikgewas op 400 meter afstand, daarin zitten 3 reeën. Wie van jouw IVN-vrienden weet dat. Iedere dag bij zonsopkomst komen ze te voorschijn. Eenmaal per week ga ik dat waarnemen. Ik bewaak en koester ze ... Komt er een vreemde bok bij, dan ontstaat een probleem. Deze bok gaat zwerfen en er is maar een goede oplossing ... afschieten. Ik weet precies hoeveel hazen hier zitten, en hij zwaaide met zijn arm in het rond. Jullie zien ze niet eens, behalve dan als ik erop wijs.

En als ik ze afschiet, neem ik de mannetjes eruit (over gelijkberechtiging gesproken - opmerking redacteur). Vervolgens hield hij een heel verhaal over zijn jachthond en dat als deze achter de zwijnen aanging, hij nooit meer terug zou komen.

Diep onder de indruk van zijn verhaal vroeg ik hem of hij eens een lezing bij het IVN wilde geven over de jacht, hetgeen hij graag wilde.

Een paar weken later zit ik in het Heemtuin huis achter de koffie en vertel mijn opgedane jachtkennis, temeer ook omdat ik net daarvoor nabij de Heemtuin enige jagers aan het werk had gezien, waarvan er eentje in zijn auto een schep kwam ophalen.

Er viel een doodse stilte. Ik merkte dat ik gevloekt had in de kerk. Grote negatieve verwensingen gingen over tafel. Alles moest ik vertellen, waar ze stonden, en met welke auto.

Er be kroop mij een schuldgevoel en de koffie smaakte mij niet meer als vanouds ...

Ze zullen wel op de vos aan het jagen zijn geweest en dat is verboden. En dan maar klagen over de muizenplaag, terwijl juist de vos daarin een grote positieve rol kan spelen.

Ze schieten alles weg. Als er zich al een ree vertoont, wordt er als een gek op gejaagd.

Dan bij onze oosterburen. Daar is de jacht goed geregeld. Grote jachtgebieden, met een jachttopziener, die alles bewaakt, er dient van te voren een jachtplan te worden overgelegd en ieder schot moet worden verantwoord.

Afijn, ik probeerde nog een slok koffie te nemen, wilde nog wat zeggen maar ze keken zo boos, dat ik maar weer vlug aan mijn werk in de Heemtuin ben gegaan ...

nieuwe leden

IVN Munstergeleen heet de volgende nieuwe leden/-donateurs van harte welkom:

Roozen A Sittard
Erp van P Sittard
Schmitz K Sittard
Fonteyn LPG Sittard.
Boesten W Sittard.
Groenen-Zeelen T Sittard.
Op Heij PMJ Sittard.
Wit de KH Sittard
Smeets L Doenrade
Zuidema E P BM Sittard.
Pernot RAJG Sittard.
Helwegen MCE Sittard.
Wubbolts H Sittard
Schoenmaeckers PGMH Sittard.
Hendrix J Sittard.
Theunissen A Sittard
Schrijen JJ Sittard.
Pfenning Y Sittard
Beckers GMC Sittard

We zijn natuurlijk heel blij U allen in zo grote getale bij onze vereniging te mogen verwelkomen.

U versterkt onze achterban en levert ons een extra stimulans om ons werk nog enthousiaster te blijven voortzetten.

U ontvangt vier maal per jaar Het Steenuiltje en als nieuw lid bij dit eerste nummer van 2015 ook de jaaragenda, die IVN Munstergeleen deelt met IVN Sittard-Geleen.

Als U op zondag een wandelingetje maakt, bezoek dan eens de Heemtuin. Ook daar zullen wij U van harte welkom heten.

Wij zijn er zondags van 22 maart tot en met 27 september tussen 11.00 uur en 16.00 uur helemaal voor U.

Namens het bestuur, Pierre Wijnen, voorzitter.

Luxe bakkerij
Bie Christel

Peterstraat 29
Munstergeleen

046 4580043

Bestuur

Pierre Wijnen, voorzitter; tel. e-mail
Prevotlaan 17 046 4518149 pierrewijnen2@gmail.com
6132 BM Sittard.

Hub Mulders, vice-voorzitter
Meishagerstraat 10 046 4514399 h.mulders7@kpnplanet.nl
6151 BZ Munstergeleen

Ben Bongers, secretaris
Parallelweg 2a 046 4522685 b.j.j.m.bongers@home.nl
6136 AN Sittard

Harrij Gijsen, 2de secretaris
Meishagerstraat 1 046 4514594
6151 BZ Munstergeleen

Fred Penners, penningmeester
Groenstraat 16 046 4526089 f.penners@versatel.nl
6151 CS Munstergeleen **Bankrekening IVN Munstergeleen: NL80RABO0135007968**

Bestuursleden & schoolwerkgroep:
Els Rongen
Koperslagerstraat 1 046 4514318 rongen4@kpnplanet.nl
6151 DK Munstergeleen

Toos van der Vring
Rietveldstraat 9 046 4511905 toosdekruif@gmail.com
6132 SB Sittard

Foto hieronder: pauze op zaterdagochtend

EEN KLEINE GREEP UIT ONZE ENORME COLLECTIE

Naast de enorme collectie van ca. 200 modellen berg-/wandelschoenen, vindt u bij ons natuurlijk ook alles op het gebied van wind- en waterdichte ademende kleding, trekkingkleding, lichtgewicht kamperen, rugzakken en slaapzakken.

MULDERS
BERG- EN WANDELSPORT

Molenstraat 10 | 6141 BH Limbricht | Tel. 046 4583934 | www.mulders-bergsport.nl

Impressie 2015

Deze boom werd geplant door
A.L.E. Wagemans
burgemeester van Munstergeleen
17-5-75

